

Folkeoplysningspolitik

- livslang læring og levende fællesskaber

Indledning

Solrød Kommune prioriterer, at borgere og kommune sammen skaber et aktivt og alsidigt kultur- og fritidsliv.

I Solrød Kommune er der plads til både det klassiske foreningsliv og nye initiativer.

Alle fællesskaber udgør en væsentlig del af det sociale stof, der væver sig ind i lokalsamfundet og skaber bånd mellem borgere.

Det bidrager til mangfoldigheden og dynamikken i vores kommune

Støtten til det klassiske foreningsliv er afgørende for at sikre, at traditioner og større fællesskaber bevares. Samtidig er det vigtigt at omfavne og fremme nye foreningsformer, der kan udspringe af kreativitet, innovation og et ønske om at imødekomme moderne udfordringer.

Folkeoplysningspolitikken beskriver rammerne for Solrød Kommunes indsats på området og hænger sammen med kommunens øvrige politikker.

Folkeoplysningsområdet omfatter alle de tilbud og muligheder for et aktivt fritidsliv, som aftenskoler, idrætsforeninger, kulturelle foreninger, frivillige sociale fællesskaber og mange andre skaber.

Gennem både formelle partnerskaber og uformelt samarbejde kan foreninger, kommunale institutioner og andre aktive grupper udveksle erfaringer, ressourcer og ekspertise. Dette kan føre til nye og bedre løsninger på fælles udfordringer og styrke sammenholdet i kommunen.

Foreninger, institutioner og gode faciliteter skal være katalysatorer for det gode liv i Solrød Kommune – uanset forudsætninger og baggrund.

Ved at støtte frivillighed og fremme samarbejde skabes rammerne for et levende og sammenhængende samfund, hvor kommunens borgere udvikler og engagerer sig, trives og oplever meningsfulde fællesskaber.

Henrik Sandberg & Morten Scheelsbeck

Forpersoner for Folkeoplysningsudvalget og Kultur- og naturudvalget

Om folkeoplysningen

Folkeoplysningsloven er en rammelov, der beskriver vilkårene for de folkeoplysende aktiviteter og tilskud til de foreninger, der beskrives som folkeoplysende, frivillige foreninger.

Loven omfatter særligt to typer foreninger:

- Foreninger, der tilbyder folkeoplysende voksenundervisning – som fx aftenskoler.
- Foreninger, der tilbyder frivilligt folkeoplysende arbejde – som fx idrætsforeninger, kulturelle foreninger, spejderforeninger og mange andre.

Solrød Kommune har som alle andre kommuner pligt til at udarbejde en folkeoplysningspolitik, der indeholder beskrivelse af følgende punkter:

1. **Målsætning** for borgernes deltagelse i den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde.
2. **Rammer** for den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde, herunder de fysiske rammer.
3. Samspil og **sammenhæng** mellem den støtteberettigede folkeoplysningsvirksomhed og selvorganiserede grupper og aktiviteter.
4. **Samspil** mellem den folkeoplysende virksomhed og øvrige politikområder, herunder muligheder for indgåelse af partnerskaber om løsning af konkrete opgaver.
5. **Afgrænsning** af aktiviteter inden for den folkeoplysende virksomhed i forhold til andre tilgrænsende aktiviteter.
6. **Omfanget** og karakteren af brugerinddragelsen i den folkeoplysende virksomhed i kommunen, herunder oprettelsen af et udvalg, som kommunen er forpligtet til at inddrage i den folkeoplysende virksomhed.

Folkeoplysningslovens

§ 14

Formålet med det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde er at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab og med udgangspunkt i aktiviteten og det forpligtende fællesskab at styrke folkeoplysningen.

Sigtet er at styrke medlemmernes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

Visioner

- Solrød Kommune er en naturskøn del af hovedstadsområdet, et dejligt sted at bo og et godt sted af udfolde sig i fritiden.
- Solrød Kommune sætter frivilligheden i centrum og støtter de mange aktive og engagerede borgere i at bidrage til sunde, dannende og udviklende kultur- og fritidstilbud.
- Positive fritids- og kulturoplevelser styrker den lokale identitet og fællesskabet, og foreningstraditionen udvikles under hensyn til øget selvbestemmelse, medansvar og respekt for indbyrdes forskelle.

Værdier

- Folkeoplysningspolitikken bygger på værdier som fællesskab, frivillighed og den enkelte initiativtagers idégrundlag.
- Folkeoplysningspolitikken skal sikre alsidighed og tilbud på mange interesseområder og forskellige niveauer, så borgere uanset alder, køn eller baggrund og uanset fysiske og/eller psykiske funktionsnedsættelser kan deltage i et aktivt kultur- og fritidsliv.
- Folkeoplysningspolitikken gennemføres i et samspil mellem borgere, foreninger, frivillige, aftenskoler, oplysningsforbund, erhvervsliv og kommunale kræfter, hvilket igen bygger på partnerskaber og samarbejde i gensidig forståelse, forpligtelse og respekt.

1: Folkeoplysningspolitikens mål

- Solrød Kommune skal være en aktiv medspiller i etablering, fastholdelse og udvikling af folkeoplysende aktiviteter.
- Solrød Kommune lægger vægt på mangfoldighed i folkeoplysningens tilbud, og der skal være stor bredde i både udbredelse og variation af aktiviteter i kommunen.
- Solrød Kommune ønsker at understøtte alle i at skabe engagerende kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter, og det skal være overskueligt og enkelt at søge tilskud til foreningsdrift, aktiviteter, uddannelse og materiel.
- Solrød Kommune vil sikre, at alle borgere og foreninger har mulighed for at iværksætte nye initiativer og kender mulighederne for støtte til både organiserede og selvorganiserede aktiviteter, ligesom det skal være transparent, hvem der modtager tilskud.
- Solrød Kommune tilskynder til udvikling af folkeoplysningsstilbud, der med åbenhed og fleksibilitet giver mulighed for at sætte fokus på særlige områder, fremmer aktiviteter for særlige målgrupper og styrker diversitet, sammenhængskraft og demokratisk forståelse.

2: Folkeoplysningens rammer

Solrød Kommune skal sikre de nødvendige rammer for aktiviteter under folkeoplysningsloven, hvilket omfatter lokaler og faciliteter, tilskudsmuligheder og støtte til at kunne drive en forening eller andre initiativer.

- Solrød Kommune ønsker at udvikle eksisterende og fremtidige rammer for de folkeoplysende aktiviteter ud fra principper om nærhed, tilgængelighed og fleksibilitet. Det skal med andre ord være nemt at booke og bruge faciliteter.
- Solrød Kommune lægger vægt på samarbejde, samskabelse og stærkt netværk mellem foreninger, kommunale institutioner og private aktører.

- Solrød Kommune prioriterer at have et bredt udbud af baner, haller og andre faciliteter, der skal kunne anvendes, når borgerne har behov og ønsker at bruge dem.
- Solrød Kommune bidrager positivt til understøttelse af foreninger, der tager initiativ til at dele eller udnytte faciliteter på nye måder – både så flere får glæde af dem og for at sikre en mere bæredygtig udnyttelse af ressourcer.
- Solrød Kommune skaber plads til nye tiltag, utraditionelle ideer og udvikling af en rekreativ infrastruktur – ikke mindst i uderummet.

3: Samspil og sammenhæng

Foreningslivet udvikler sig konstant i nye retninger, og i takt med ændrede arbejds- og familiemønstre opstår nye behov og alternativer til traditionelle tilbud.

Nye organisationsformer vokser frem, og folkeoplysningen skal være med til at løfte nogle af de udfordringer og imødekomme den udvikling, der sker i samfundet generelt.

- Solrød Kommune ønsker med forskellige puljer at støtte udviklingsarbejdet i forbindelse med nye initiativer, organisationsformer eller projekter.

- Det organiserede foreningsliv skal ligeledes have mulighed for at udvikle modeller, der kan involvere nye grupper og appellere til andre end dem, der traditionelt er medlem af en forening.

- Solrød Kommune vægter nærhed og tidsmæssig tilgængelighed højt i forhold til børn og seniorer samt borgere med fysiske og/eller psykiske funktionsnedsættelser. Samtidig tilskyndes til udvikling af flere, mere fleksible og spontant tilgængelige aktivitetsmuligheder.

- Solrød Kommune ønsker at understøtte, at det bliver nemmere og mere attraktivt at danne folkeoplysende foreninger.

4: Politisk sammenhæng

Folkeoplysningspolitikken indgår som en del af de sammenhængende indsatser og eksisterende politiske visioner i Solrød Kommune, hvor målet også er at skabe grundlag for tværgående samarbejde samt bredde i initiativer og partnerskaber.

- Integrationspolitikken beskriver Solrød Kommunes ønske om at iværksætte særlige tiltag i samarbejde med organisationer, foreninger m.fl. med det formål at få børn, unge og voksne med anden etnisk baggrund til at deltage i folkeoplysningsaktiviteter.
- De skolepolitiske pejlemærker beskriver, hvordan skolerne skal levere et afgørende bidrag til, at børn udvikler sig til fagligt dygtige, selvstændige og livsduelige mennesker, der på kompetent vis kan indgå i fællesskaber – lokalt og globalt.

- Børne- og ungepolitikken fokuserer på *trivsel, læring og udvikling hele livet* og understreger, at børn, unge og deres familier skal opleve at blive set, hørt og inddraget.

Børne- og ungepolitikken skal også bygge bro mellem det almene og det specialiserede område.

- Sundhedspolitikken peger på sundhed er noget, deres skabes sammen i et bredt samspil mellem lokale aktører og det omkringliggende samfund – og at sundhed også omfatter mental sundhed og gode sociale relationer.
- Kultur-, idræts- og fritidspolitikken sætter rammerne for et aktivt fritidsliv, hvor borgere er medskabere. Den understøtter fællesskab, sundhed og personlig udvikling gennem kultur, idræt og folkeoplysning.

5: Afgrænsning

I en tid, hvor tilbud både på og uden for folkeoplysningens område bliver mere individualiserede, er det vigtigt, at foreninger fortsat kan drive og basere sine aktiviteter på borgerinitiativer, demokrati, frivillighed og det forpligtende fællesskab.

- Solrød Kommune ønsker, at folkeoplysningen kan skabe tidssvarende og aktuelle aktivitetstilbud - der på et demokratisk grundlag er med til at styrke og udvikle de meningsfulde fællesskaber, som fortsat er foreningslivets primære form og kerneværdi.

- Solrød Kommune ønsker, at de folkeoplysende aktiviteter indgår i samarbejde og partnerskaber med kommunale tilbud og tilbud fra det øvrige foreningsliv i kommunen - fx kulturelle, humanitære, sociale, sundhedsmæssige, hobbybetonede og politiske foreninger samt andre interesseorganisationer.

- Solrød Kommune sikrer, at de kommunale tilskud alene går til almennyttige formål med folkeoplysende sigte for derved at styrke og støtte det folkeoplysende arbejde.

6: Brugerinddragelse

Brugere skal sikres formel og reel indflydelse, og byrådet er forpligtet til at oprette et udvalg inden for den kommunale forvaltning med repræsentation for de foreninger og øvrige interessenter, der kan få tilskud efter folkeoplysningsloven.

- Solrød Kommune ønsker en kontinuerlig brugerinddragelse gennem et folkeoplysningsudvalg, jf. folkeoplysningslovens § 35 stk. 2. Udvalgets opgaver kan blive varetaget i samarbejde med specialiserede brugerråd, som eksempelvis Solrød Idræts Union og Samrådet.

- Solrød Kommune ønsker et synligt og aktivt folkeoplysningsudvalg, der ud over den lovpligtige udtaleret har kompetence på flere områder - fx i forbindelse med tildeling af tilskud, indsater ift. faciliteter og andre rammer for folkeoplysningen.

- Solrød Kommune vil gennem administrativ støtte sikre, at Folkeoplysningsudvalget orienteres om ny lovgivning og relevante kommunale aktiviteter, og at information om udvalgets arbejde kommunikeres til alle, der har aktiviteter på det folkeoplysende område.

- Solrød Kommune ønsker at sikre, at alle uanset alder, køn, m.m. finder det attraktivt at deltage i Folkeoplysningsudvalgets arbejde.

Styrk Frivilligheden

Værdiskabelsen gennem frivilligt arbejde er både direkte og indirekte. Og værdien er ikke blot økonomisk, men social og kulturel – frivilligheden bygger bro mellem forskellige grupper i samfundet og er med til at fremme forståelsen af demokrati og fællesskab.

Frivillighed er forudsætning for trivsel, læring og udvikling hele livet - og for demokratisk dannelse.

Solrød Kommune skal støtte, udvikle og fejre det frivillige arbejde ved:

- **At synliggøre frivillighedens værdi** og anerkende frivilliges betydning og synliggøre deres arbejde.
- **At tilbyde støtte og ressourcer** via økonomisk støtte, adgang til lokaler og faciliteter samt administrativ hjælp til frivillige organisationer og initiativer.
- **At skabe netværk og samarbejder** og prioritere deltagerskab og fremme samarbejde mellem frivillige, foreninger og lokale aktører for at styrke erfaringsudveksling og nye initiativer.
- **At forenkle bureaukratiet** og gøre det nemmere for frivillige at navigere i offentlige regler, søge tilskud og få tilladelser.
- **At udvikle og indføre incitamenter** i form af anerkendelse, priser eller frivilligdage for at motivere flere til at deltage i frivilligt arbejde.
- **At tilskynde til inklusion** og støtte initiativer, der fremmer deltagelse fra forskellige befolkningsgrupper, så frivilligheden afspejler hele samfundet.

Styrk

Folkeoplysende faciliteter

Ved at anvende ”kloge” og fleksible kvadratmeter kan foreninger få bedre adgang til nødvendige faciliteter og flere kan engageres i relevante, spændende og varierede aktiviteter.

Målet er både at skabe mere aktivitet og øge tilgængeligheden for flere målgrupper, uden at det sker på bekostning af etablerede tilbud.

Solrød Kommune skal skabe kloge og fleksible kvadratmeter ved:

- **Fleksibel indretning**

Lokaler bør kunne tilpasses forskellige formål – fra undervisning og møder til fysiske aktiviteter og kulturelle begivenheder.

- **Multifunktionelle rum - og deling af faciliteter**

Flere foreninger og grupper kan dele de samme lokaler på tværs af tidspunkter eller anvendelsesområder, der kan bruges til flere formål samtidig.

- **Skabelse af mødesteder**

Ved at skabe åbne, uformelle rum kan flere mødes i nye fællesskaber - og på tværs af forskellige foreninger.

- **Langsigtet planlægning**

Vedligeholdelse og fremtidig anvendelse af faciliteter skal indtænkes, så de kan tilpasses skiftende behov og krav.

- **Samarbejde på tværs af sektorer**

Ved at involvere både offentlige, private og frivillige aktører i brugen af faciliteterne, kan der skabes en bredere forankring og større diversitet i kultur- og fritidstilbud.

Styrk

Det dannende udeliv

Ved at udnytte de rige naturomgivelser i form af mark, skov, stand og hav kan der skabes en platform for dannelse, fællesskab og folkeoplysning.

Naturen er både et læringsrum og et socialt mødested, hvor borgere kan udvikle sig personligt, deltage i fællesskaber og få en dybere forståelse for lokale og globale spørgsmål om fx miljø og bæredygtighed.

Det skal udnyttes, at naturen er tæt på og tilbyder et oplagt læringsrum til fysisk aktivitet, miljøbevidsthed og fællesskab ved:

- **Åbne og inkluderende aktiviteter**

Naturen er tilgængelig for alle og kan bruges til at skabe fællesskaber på tværs af alle skel.

- **Praktisk læring**

Naturen kan bruges som et udendørs klasseværelse, hvor både børn og voksne kan lære om biodiversitet, økologi og bæredygtighed.

- **Aktive naturprojekter**

Der skal tilskyndes til frivillige naturplejeprojekter, såsom strandrensning, planteinitiativer eller mikro-dyrereservater.

- **Naturformidling og kurser**

Der skal opfordres til at udbyde kurser og folkeoplysende aktiviteter, der bruger naturen som ramme.

- **Foreningsliv i naturen**

Der skal støttes op om foreninger og grupper, der tilbyder friluftaktiviteter – som fx spejderbevægelser, naturvandring eller vandsport.

- **Personlig udvikling**

Mentale og fysiske færdigheder kan styrkes gennem friluftaktiviteter som vandring, kajaksejls eller orienteringsløb.

Styrk

Idrætten – hele livet

Idrætten har en central plads i Solrød Kommune og er for mange udgangspunktet for stærke fællesskaber og det gode hverdagsliv.

At skabe fundamentet for idrætsaktive borgere gennem hele livet handler om at gøre fysisk aktivitet tilgængelig, sjov og meningsfuld – for alle aldersgrupper.

Idræt kan blive endnu vigtigere for sundhed, trivsel og sammenhængskraft, når den tilpasses forskellige livsfaser og behov.

Solrød Kommune kan skabe de bedste rammer for idræt gennem hele livet ved:

- **Sjov og glæde som motivation**

Idræt skal være sjovt og motiverende.

Aktiviteter, der fokuserer på bevægelsesglæde og ikke kun konkurrence.

- **Inklusion og fællesskab**

Gode idrætstilbud, der er inkluderende og tilgængelige for alle, uanset fysisk formåen, baggrund eller ressourcer.

- **Idræt på tværs af generationer**

Idræt kan skabe fællesskaber på tværs af aldersgrupper ved at samle generationer i fælles aktiviteter.

- **Gode faciliteter og tilgængelighed**

Idrætten støttes ved at sikre tilgængelige og moderne faciliteter, både indendørs og udendørs, som er åbne for alle.

- **Sikring af foreningslivets rolle**

Idrætsforeninger er ikke kun træningssteder, men også sociale mødesteder, der styrker lokal samhørighed.

- **Fleksible og varierede tilbud**

Der skal både være plads til traditionel sport og alternative motionsformer, for på den måde kan idrætten favne flere interesser og skabe vedvarende engagement hos den enkelte.

Styrk

Kulturens muligheder

Et rigt kulturliv bidrager både til social samhørighed og personlig udvikling – et inspirerende og mangfoldigt kulturliv, der er åbent for alle, er afgørende for, hvor attraktiv en kommune er at bo i.

I Solrød Kommune er der mange muligheder for at engagere både borgere, frivillige, institutioner og kulturaktører.

Solrød Kommune skal understøtte udviklingen af kulturlivet ved:

- **Tværgående samarbejder**

Kulturlivet understøttes ved at fremme samarbejde mellem kunstnere, institutioner, skoler, foreninger og virksomheder.

- **Kultur uden for murstenene**

Kunst i det offentlige rum, kulturelle events og kreative mødesteder skaber et levende lokalmiljø.

- **Brug af kulturelle mødesteder**

Kulturhus, bibliotek og byrum kan fungere som åbne, kreative miljøer, hvor borgere mødes for at opleve, skabe og diskutere kunst og kultur.

- **Større fokus på kunsten**

Kunsten skal prioriteres i forhold til aftenskoler og foreninger med mulige værksteder, scener og workshops, hvor borgere i alle aldre kan deltage i kreative kulturprocesser.

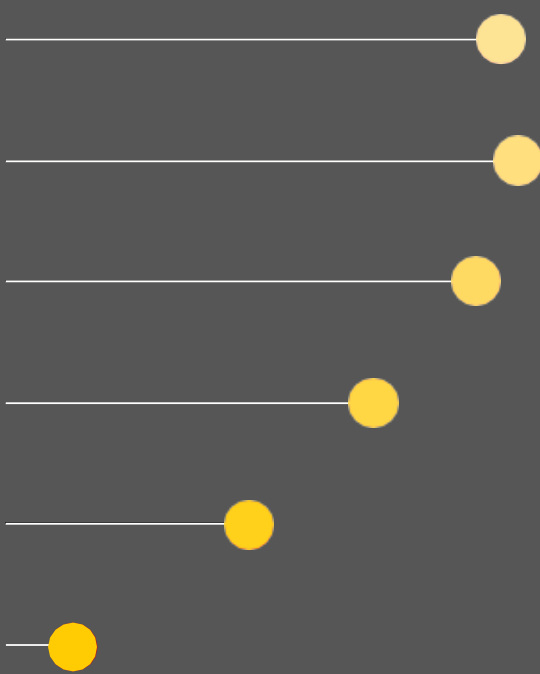
- **Inkluderende kulturaktiviteter**

Kulturtilbud skal være tilgængelige for alle - uanset baggrund eller alder.

- **Kulturel dannelse i skolerne**

Samarbejde mellem skoler og lokale kulturskabere og deltagelse i nationale netværk skal give elever mulighed for at møde kunsten, musikken og teatret.

Folkeoplysningspolitik maj 2025

– høringsperiode 14. juni-1. august 2025

Center for Kultur og Fritid
Solrød Kommune
Solrød Center 4
2680 Solrød Strand
www.solrod.dk

Skriv til Center for Kultur og Fritid på ckf@solrod.dk,
hvis du har forslag til, hvordan vi sammen kan arbejde
med folkeoplysning i Solrød Kommune.